

Opis programu studiów

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu	Historia architektury i urbanistyki
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	History of Architecture and Urban Planning
Obowiązuje od roku akademickiego	2020/2021

USYTUOWANIE MODUŁU W SYSTEMIE STUDIÓW

Kierunek	Architektura
Poziom kształcenia	I stopień
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Forma i tryb prowadzenia studiów	Stacjonarne
Zakres	-
Jednostka prowadząca przedmiot	Katedra Architektury i Urbanistyki
Koordynator przedmiotu	dr inż. arch. Małgorzata Doroz-Turek
Zatwierdził	prof. dr hab. inż. Marek Iwański

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

Przynależność do grupy/bloku przedmiotów	Kierunkowy
Status przedmiotu	Obowiązkowy
Język prowadzenia zajęć	Polski
Usytuowanie modułu w planie studiów - semestr	I
Wymagania wstępne	-
Egzamin (TAK/NIE)	TAK
Liczba punktów ECTS	3

Forma prowadzenia zajęć	wykład	ćwiczenia	laboratorium	projekt	Inne
Liczba godzin w semestrze	30				

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Kategoria	Symbol efektu	Efekty kształcenia	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W01	Zna i rozumie teorię historii architektury i urbanistyki z zakresu jej rozwoju i kształtowania się podstawowych układów architektonicznych i urbanistycznych, form i konstrukcji budowlanych, detalu architektonicznego od starożytności do pocz. XX w. przydatną do rozwiązywania prostych zadań projektowych	A1_W05
	W02	Posiada wiedzę i rozumie historię architektury i urbanistyki na przestrzeni stuleci.	A1_W06
	W03	Zna i rozumie historię architektury i urbanistyki w zakresie niezbędnym w twórczości architektonicznej i urbanistycznej.	A1_W06
Umiejętności	U01	Potrafi integrować zaawansowaną wiedzę z historii architektury i urbanistyki podczas rozwiązywania zadań inżynierskich.	A1_U10
	U02	Potrafi rozróżnić historyczne style architektoniczne i układy urbanistyczne związane z poszczególnymi okresami historycznymi.	A1_U10
	U03	Potrafi wyodrębnić cechy charakterystyczne dla architektury i urbanistyki poszczególnych okresów historycznych.	A1_U10
	U04	Potrafi posługiwać się zapisem rysunkowym i podstawowymi pojęciami właściwymi dla kierunku architektura.	A1_U10
Kompetencje społeczne	K01	Student jest gotów do formułowania i przekazywania społeczeństwu informacji i opinii dotyczących osiągnięć architektury i urbanistyki, ich skompilowanych uwarunkowań oraz innych aspektów działalności architekta.	A1_K03
	K02	Rzetelnej samooceny, formułowania konstruktywnej krytyki dotyczącej działań architektonicznych i urbanistycznych	A1_K04

TREŚCI PROGRAMOWE

Forma zajęć*	Treści programowe
wykład	1. Architektura i budownictwo na przestrzeni rozwoju cywilizacyjnego. Charakterystyka podstawowych pojęć z historii architektury i urbanistyki. Architektura i budownictwo starożytnej Mezopotamii. Architektura starożytnego Egiptu – początki monumentalnej architektury. Okres Starego Państwa: piramidy i świątynie grobowe. Okres Średniego i Nowego Państwa. Świątynie filarowe i kanon świątyni egipskiej. Typy i rodzaje świątyń. Zasady konstruowania obiektów budowlanych – elementy budowlane kształtujące architekturę (kolumny, architrawy i belkowania, pylony, ściany, dziedzińce perystylowe, sanktuaria).

<p>2. Sztuka egejska: architektura trojańska, minojska i mykeńska. Wpływ architektury i budownictwa minojskiego, cykladzkiego i mykeńskiego na ostateczne ukształtowanie się architektury i budownictwa starożytnej Grecji.</p> <p>Starożytna Grecja – okresy archaiczny, klasycy i hellenistyczny. Charakterystyka architektury starożytnej Grecji; rola matematyki i geometrii w światopoglądzie starożytnej Grecji. Greckie porządki architektoniczne – kanony. Przykłady rozwiązań architektonicznych świątyni greckich. Obiekty użyteczności publicznej.</p> <p>Urbanistyka antycznej Grecji.</p>
<p>3. Kultura Etrusków. Architektura i urbanistyka starożytnego Rzymu. Rzymskie porządki architektoniczne. Konstrukcje budowlane – łuki, sklepienia, kopuły. Nowe technologie i techniki murowe; nowe funkcje budowli publicznych. Przykłady rozwiązań architektonicznych świątyni rzymskich i architektury świeckiej.</p> <p>Budownictwo komunalne i obronne; obiekty inżynierskie.</p> <p>Miasto i architektura starożytnych Pompei.</p>
<p>4. Architektura wczesnochrześcijańska Cesarstwa Zachodniego (IV-V w.) – bazylika jako podstawowy typ budowli sakralnej.</p> <p>Architektura wczesnochrześcijańska i późnego Cesarstwa Wschodniego – Bizancjum (IV-V i IX-XI w.). Typ budowli centralnej nakrytej kopułą.</p> <p>Architektura przedromańska: wizygocka oraz karolińska, przykłady obiektów w różnych rejonach Europy.</p> <p>Urbanistyka wczesnego średniowiecza w Europie (adaptacje pozostałości rzymskich Arles, Split, miasta obronne: Carcassonne; rozwój struktur wczesnośredniowiecznych).</p>
<p>5. Architektura romańska – okres ottoński i jego spadkobiercy (XI – XII w.).</p> <p>Architektura romańska na terenie Niemiec i Francji, Włoch i Anglii – przykłady (XI-XII/XIII w.). Wykształcenie się planu i nowych elementów konstrukcyjnych przy budowie wielkich bazylik romańskich.</p> <p>Urbanistyka miast okresu średniowiecza w zachodniej i środkowej Europie.</p>
<p>6. Architektura gotycka. Wykształcenie się nowych elementów konstrukcyjnych przy budowie wielkich bazylik – katedr – łuków oporowych i innych podpór, łuków ostrych, sklepień krzyżowo – żebrowych itp., tzw. konstrukcji szkieletowej budowli gotyckiej.</p> <p>Wykształcenie się planu wielkiej bazyliki – katedry; ukształtowanie fasady zachodniej.</p> <p>Architektura gotycka wielkich katedr francuskich i w innych krajach Europy (Niemcy, Włochy, Anglia, Hiszpania). Analiza reprezentatywnych obiektów architektury monumentalnej z okresu gotyckiego. Urbanistyka miast okresu średniowiecza w zachodniej i środkowej Europie.</p>
<p>7. Architektura i urbanistyka włoskiego renesansu. Filippo Brunelleschi – ojciec renesansu. Leon Battista Alberti (1404-1472) – pierwszy teoretyk renesansu. Traktat Albertiego. Pałace włoskie – nowożytny typ rezydencji. Budowle sakralne – założenia centralne nakryte kopułą. Koncepcje miasta idealnego.</p> <p>Projekty i realizacje architektoniczno-urbanistyczne dojrzałego renesansu we Włoszech: Donato Bramante, Michelangelo Buonarroti (Michał Anioł), Andrea Palladio i Vignola. Nowożytna architektura obronna. Realizacja miast idealnych.</p>
<p>8. Barok włoski. Sobór Trydencki i architektura baroku jako narzędzie ofensywy kontrreformacyjnej. Szczególna rola jezuitów. Kompozycje osiowe i założenia przestrzenne. Projekty i realizacje: Michała Anioła, Bartolomeo Ammanatego, Carlo Maderny, Giorgio Vasarięgo, Giacomo della Porta, Domenico Fontana, Jacopo Barozzi da Vignola, Baldassare Longhena. Miasto czasu baroku we Włoszech, przebudowa Rzymu.</p> <p>Barok francuski i niemiecki (1600-1760) – oprawa dworskiego ceremoniału</p> <p>Architektura rezydencjonalna i ogrodowa. Urbanistyka baroku we Francji. Rokoko.</p>
<p>9. Klasycyzm w architekturze. Ogólna charakterystyka stylu. Architektura 2. połowy XVIII wieku we Francji. Twórczość Jacques Germein Soufflot (Panteon paryski), nurt rewolucyjny - Cloude Nicolas Ledoux. Ange-Jacques Gabriel i jego twórczość architektoniczna.</p> <p>Architektura neoklasycyzmu we Francji. Twórczość Chalgrin Jean François-Thérèse i Charles Percie. Cechy architektury klasycystycznej i neoklasycystycznej.</p> <p>Architektura klasycystyczna i neoklasycystyczna w Europie, w Anglii i w Niemczech w 2. połowie XVIII wieku. Twórczość Karl Langhans i Karl Friedrich Schinkel. Styl Adamów. Paladianizm w architekturze.</p>

10. Historyzm w XIX-wiecznej architekturze europejskiej. Historyzm romantyczny i naukowy. Neogotyki i twórczość Karla Friedricha Schinkla. Eklektyzm w architekturze europejskiej końca XIX wieku.
11. Architektura secesji w Europie. Twórczość Otto Wagnera i Josepha Marii Olbricha. Wiedeńskie Towarzystwo Secesyjne. Realizacje Victora Horta w Belgii i Hectora Guimarda we Francji. Antonio Gaudi i jego barcelońskie projekty i realizacje.
12. „Rewolucja przemysłowa”. Architektura „inżynierska” – nowe technologie, m. in. zastosowanie żelaza, szkła i betonu. Budowle przemysłowe, dworce kolejowe, mosty, gmachy giełdy i hal wystawowych itp. Szkoła Chicagowska – „drapacze chmur”. Louis Henry SULLIVAN – ojciec funkcjonalizmu
13. Ornament w architekturze nowoczesnej – od secesji do Art Deco; ekspresjonizm holenderski i niemiecki.
14. Styl międzynarodowy architektura F.L. Wighta – nurt organiczny. Wpływ na typ i poziom europejskiej architektury na pocz. XX wieku: Rudolf Schindler i Richard Neutra.
15. Pionierzy urbanistyki współczesnej – nowe koncepcje urbanistyczne (E. Howard, A. Soria-y-Mata, T. Garnier, Le Corbusier)

*) zostawić tylko realizowane formy zajęć

METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol efektu	Metody sprawdzania efektów kształcenia					
	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Kolokwium	Projekt	Sprawozdanie	Inne
W01	X		X			
W02	X		X			
W03	X		X			
U01	X		X			
U02	X		X			
U03	X		X			
U04	X		X			
K01	X		X			
K02	X		X			

FORMA I WARUNKI ZALICZENIA

Forma zajęć*	Forma zaliczenia	Warunki zaliczenia
wykład	Egzamin	<i>Uzyskanie co najmniej oceny dostatecznej z egzaminu ustanego.</i>

*) zostawić tylko realizowane formy zajęć

NAKŁAD PRACY STUDENTA

Bilans punktów ECTS							
Lp.	Rodzaj aktywności	Obciążenie studenta					Jednostka
		W	C	L	P	S	
1.	Udział w zajęciach zgodnie z planem studiów	30					h
2.	Inne (konsultacje, egzamin)	2					h
3.	Razem przy bezpośrednim udziale nauczyciela akademickiego	32					h
4.	Liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje przy bezpośrednim udziale nauczyciela akademickiego	1,28					ECTS
5.	Liczba godzin samodzielnej pracy studenta	41					h
6.	Liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach samodzielnej pracy	1,64					ECTS
7.	Nakład pracy związany z zajęciami o charakterze praktycznym	0					h
8.	Liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach zajęć o charakterze praktycznym	0					ECTS
9.	Sumaryczne obciążenie pracą studenta	73					h
10.	Punkty ECTS za moduł <i>1 punkt ECTS=25 godzin obciążenia studenta</i>	3					

LITERATURA

1. Ałatow M.W., *Historia sztuki*, t.1-4, Warszawa 1968
2. Baham R., *Rewolucja w architekturze*, Warszawa 1979
3. Biegański P., *U źródeł architektury współczesnej*, Warszawa 1972
4. Broniewski T., *Historia architektury dla wszystkich*, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1990
5. Czapska A., *Neoklasycyzm w architekturze europejskiej*, Warszawa 1970
6. Jencks Ch., *Architektura postmodernistyczna*, Warszawa 1987
7. Jodidio P., *Nowe formy. Architektura lat dziewięćdziesiątych XX wieku*, Warszawa 1998
8. Koch W., *Style w architekturze*, Warszawa 1996
9. Kostrzewska M., *Miasto europejskie na przestrzeni dziejów. Wybrane przykłady*, Gdańsk 2013
10. Krakowski P., *Teoretyczne podstawy architektury XIX wieku. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. DXXV. Prace z Historii Sztuki, z. 15.* Warszawa – Kraków 1979
11. Lipińska J., *Sztuka starożytnego Egiptu*, Warszawa: Arkady 2008
12. Mączyński Z., *Elementy i detale architektoniczne w rozwoju historycznym*, Warszawa 1956
13. Ostrowski W., *Wprowadzenie do historii budowy miast. Ludzie i środowisko*, Warszawa 2001
14. Parnicki-Pudelko S., *Architektura starożytnej Grecji*, Warszawa 1985
15. Pevsner N. *Pionierzy współczesności. Od Williama Morrisa do Waltera Gropiusa.* Warszawa 1978

16. Proksa M., *Powszechne dzieje budownictwa i architektury do końca XVIII wieku* (Europa i Bliski Wschód), Rzeszów 2011
17. *Renesans w sztuce włoskiej*, red. R. Toman, Konemann 2000
18. *Sztuka świata*, t.1 i 2, Warszawa 1989, 1990
19. Simon M., *Cywilizacja wczesnego chrześcijaństwa*. Warszawa 1979
20. Sterling H., *Grecja*. (seria: *Architektura Świata*), Warszawa 1998
21. Sterling H., *Imperium Romanum* (seria: *Architektura Świata*). Warszawa 1997
22. Stierlin H., *Grecja*. Seria: *Architektura świata*. Warszawa 1998
23. Stierlin H., *Imperium Romanum*. Seria: *Architektura świata*. Warszawa 1997
24. *Sztuka romańska. Architektura, rzeźba, malarstwo*. Red.: Toman R. Wyd. Könemann 2000
25. *Sztuka romańska*. Red. R. Toman. Konemann 2000
26. Tołwiński T.: *Urbanistyka*. T.I-III. Warszawa 1939-63
27. Ulatowski K., *Architektura starożytnej Grecji*, Warszawa 1962.
28. Watkin D., *Historia architektury zachodniej*, Warszawa 2006
29. Witruwiusz., *O architekturze ksiąg dziesięć*, Warszawa 1956
30. Wróbel T., *Zarys historii budowy miast*, Warszawa 1971